

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Narratio comica de amicitia Damonis ac Pythiae

Omichius, Franciscus

Noribergae, 1617

Actus III. Scena 2

[urn:nbn:de:bsz:31-138648](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-138648)

AMIC. Rara quidem est hæc avis in
terris, & nigro cygno simillima. Verunta-
men reperti quidam sunt, qui secundum
leges, à me præscriptas, amicitiam sanctis-
simè & constantissimè coluerunt. ac non ita
pridem in hanc quoq; insulam duo vene-
runt hospites, viri integritate ac fide præ-
stantes, qui mea præcepta studiosè & ex-
amissimè sequuntur. Cum iis, ô Rex, famili-
ariter conversare. Ex illis enim plura de
me cognoscet: atq; ipsi re ipsa demonstra-
bunt, quod sit ingenium verorum & mi-
nimè fucatorum amicorum. Quod si eos
in consiliarios tuorum numerum ad-
scripseris: Spondeo nunquam fore, ut te
hujus incepti pæniteat. Sed hem tibi illos
ipso. Ego interim abeo, ne vestra turbem
colloquia.

Actus III. Scena 2.

DIONYSIUS, DAMON, PYTHIAS, DION.
REm mihi gratam fecistis, Damon ac
Pythia, quòd me accesseritis. Ac mea
vicissim in vos constabunt officia, & me-
rita. Jam verò succinctè causam vobis ex-
ponam, quare vos accesserim. Gestit ani-
mus meus ex vobis cognoscere, quinam
sincerè

sincerus ac fuci expertus sit amicus? & quomodo talis sit comparandus itemque retinendus? Ea de re quid sentiat, agite sultis brevibus aperite.

DAMON. Quæstio illa, serenissime & clementissime Rex, quam modò proposuisti, admodum est necessaria. Nam mehercule in hoc universo nihil est, quo difficilius carere possimus, quam amicitia. Siquidem non aqua, non igni (ut ajunt) pluribus locis utimur, quam amicitia. Ac solem facilius è mundo sustulerit aliquis quam amicitiam è vita tollat. Siquidem nulla domus, nulla civitas, sine amicitia esset stabilis: nec agricultura, res familiaris, aut negotiationes, sine amicitia subsidio consistere possent.

Amicum autem fidum (cujusmodi unicum tantum in vita mea vidi) appello eum, qui omni tempore amicum ex animo & propter ipsum diligit: ac pro amici salute non solum fortunas, sed etiam vitam suam profunderè paratus est. Quique fortuna tum ridente, tum vultum contrahente, amico est præstò, immò nec in ipsa morte illum destituit.

DION.

DIONYS, Quid verò tu censes, Pythia?
De eodem negotio & tuam audire aveo
sententiam.

PYTHIAS. Damon amicissimus mihi, ô
rex præclarè equidem veri amici naturam
aperuit : ejusq; sententiæ per omnia sub-
scribo. Unicū jam dictis annectere placet:
nimirum quod veterum sapientū de co-
lenda amicitia fuerit judicium. Amicum
ajunt annulo aureo similem esse debere.
Ut enim aurum metallorum est pulcerri-
mum atq; præstantissimum : Ita inter o-
mnes thesauros, quos ad animi oblectati-
onem nobis comparare licet, pretiosissi-
mus est amicus fidelis, & in adversis ex-
ploratus. Ut enim ignis aurum probat,
sitnè purum putum, an verò adulterinum:
ita miseriæ ac tristitia tempora amicos ve-
ros atq; ingenuos demonstrant. Ac licet
ex orichalco splendidissimi coloris, an-
nulus aliquis affabre fieret: tamen integri-
tatem suam non retineret, sed aliquid
substantiæ amitteret, igne excoctus: ita
multi sunt in speciem amici, qui verbis
blandiuntur, ac pro amicis sese gerunt,
dum favet ac vultu ridet fortuna sereno.

E

Sed

Sed illi sunt amici (ut ita loquar) ex erichalco: nam fortunæ secundæ quasi velficatione mutata, amicos deserunt, & felices tantum colunt, miseros fugiunt. Immo sæpè tam fallaces sunt insidiatores, ut quos coram laudaverint, & quorum rationibus optimè se consulturos prædicaverint: eos absentes suggillent, & incautos in exitium demergant.

Præterea illi præsci sapientiæ magistri hoc etiam notarunt: quod sicut aurum mirè faciat ad corroborandum & reficendum cor: (unde plurimus ejus in medicina usus, quando animi ægritudo, mœstitiâq; pellenda est) sic & animo ægro, cumq; adversa sorte conflictanti, nullum veniat præsentius auxiliûm, quàm candidus & fidelis amicus. Candidus, inquam, & apertus, non qui in faciem mellita tibi loquatur, venenum autem intus in pectoris recessu occultet. Quiq; tali sunt ingenio, si pessimis modis, ut digni sunt, perirent: minus etiam esset malorum ac molestiarum in vita.

Ad hæc, ut non ubivis auri magna reperitur copia: ita etiam non est res ubiq;
Obvia

obvia verus amicus. Sed ubi totum oppidum, totam provinciam perreptaveris: vix umbram amici deprehendes, cui tum pectus tutò aperias, cum quo secreta impunè communices, cui omnia sic credas, ut ipsi tibi: Postremò sicut annulus propter rotunditatem sine caret: ita etiam nullus sit amicitiae finis, sed perpetuus & illabefactus amicitiae tenor.

DIONYS. Prudenter tu quidem & egregiè de natura amicorum differuisti. Caterum & illud velim adjiciatis, qualem se quis præstare debeat, ut amicum sibi comparet honestum, fidelem, constantem?

DAMON. Hæc via insistenda est sinceris amicis parare cupienti. Primum elaborer, ut omnem suam vitam ad laudem atq; honestatem conformet. Tum se boni viri ultrò ipsi adjungent, & gratis omnia officiorum genera ipsi præstabunt. Nisi enim ex virtute nascatur amor, Sed spe commodorum ducatur: non me hercule diuturnus erit. Nam fortunæ prosperitate cessante, amicitia quoque cessabit,

E 2

Deinde

Deindè studeat & in verbis verax, & in factis minimè fallax ac fraudulentus esse. Nec quod hodiè affirmavit, cras neget: aut quod hodiè negavit, cras affirmet. Sed & severitas insit in vultu, arg; in verbis fides. Ita sincera & constans erit amicitia.

Tum diligentissimè etiam omnes causæ & occasiones dirimendæ, aut disluendæ amicitiaæ caveantur: ut si ve joco, si ve serid, ea facias, quæ amico probentur, ac per se honesta sint: eaq; vites ac prætèmittas, quibus honesti amici animus offendi possit. Quicumq; hæc in vitæ cursu observaverit: nã ille & amicos parare faciliè, & retinere nullo valebit negotio: atq; indè voluptatem haud vulgarem percipiet.

DIONYS. Assentior & huic mōnito vestro. Sed de numero etiam amicorum aliquid constituendum videtur.

DAMON. De eò non operosè quærendum puto: sed deplorandam esse potius amicorum hujus sæculi paucitatem. Ego enim fortunatum eum ducam, qui per omnem suam vitam vel unicum amicum certum sibi paraverit. Ad eò jam regnat hypocrisis & fraus:

& fraus: ut multis simulationum involu-
cris tegatur, & quasi velis quibusdam ob-
tendatur unius cujusq; natura: & cum
frons, oculi, vultus sæpè mentiantur: tùm
verò oratio sæpissimè. Itaq; si quem sis na-
ctus, qui in tuam familiaritatem se insinu-
arit, atq; antè ignotus tibi fuerit: huic
quantum credendum sit, vide: non quin
possint esse aliqui viri boni: Sed quod hæc
sperare liceat, judicare periculosum sit.

DIONYS. Nunquam equidem tam ac-
curatè cum animo meo hæc perpendi. Et
perfectò vana persuasione & expectatio-
ne mea admodum fefellissem meipsum,
nisi jam meliora à vobis edoctus fuisset.

DION. Liceat mihi, Rex, interfari, &
bono animo tantùm unicum quid inter-
rogare. Quantum putas esse numerum
amicorum tuorum, quibus quidem in re-
bus adversis tutò inniti atq; confidere
possis?

DIONYS. Cùm primùm regni guber-
nacula susciperem: multi statim ad me
confluebant viri principes, juvenesq; no-
bilissimi, qui mecum genio & poculis in-
dulgerent: ac certissimos se mihi amicos

fore pollicerentur. Ac brevi tempore ultra centum amicos, qui se tanquam athenium murum me septuros ac defensuros ajebant: aula mea vidit. Et ut dicam, quod res est, plurima distribui congiaria, ut plurimos mihi hac munificentia amicos adjungerem. Planèq; confido, si incommodò aliquo aut periculo urgerer: magna copia ejus adventuros, mihiq; praesidio (quæ admodum sanctè polliciti sunt) futuros. Sunt præterea multi mihi affines, & propinqui multi: quorum potentia, divitiis ac copiis securè niti, & liberationem ex malis ab iisdem exspectare possum.

DION. Ah Domine mi, toto (quod pace tuâ dicam) cælo erras. Nam aliter se res habet in vera amicitia. Non enim blandis & sesquipedalibus verbis credendum est: sed considerandum, an ex animi sui sententia loquantur isti promissores, tantis verborum ampullis officia sua jactantes? Quovis enim Sacramento aut pignore contendam: in rebus miseris non praestituros illos promissam fidem: quamvis extra periculum constituti, magnificis pollicitationibus operam suam prolixè tibi

ibi detulerint. Quin potius ita acturos
certo scio, ut multiplices querant elabendi
vias: aut se non amplius horum, quæ tu
in culcas, verborum meminisse dicant.
Itaq; Damonis illa, Pythiæq; monita, ma-
ximè necessaria sunt mihi visa.

DIONYS. Non pœnitet me hodierno
die dissertationes vestras auscultasse, Viri
Optimi: easdemq; memoriæ infigam, &
per omnem vitam sequar. Nectam citò
ac faciliè amici nomine quenquam, haud
prius exploratum, dignabor. Jam valete
ac de meo in vos propenso animo ne-
quaquam dubitate.

Actus III. Scena 3.

DAMON. PYTHIAS, DION.

DAMON. Ille hinc abiit. Ego autem
quamvis inter aulæ familiares ac regis
consiliarios haud essem adscriptus, tamen
non indignarer. Nam hoc ævo quicumq;
optima consulere, & magnates de ratio-
ne gubernandi Rempublicam liberè mo-
nere instituit: in maximas sæpè angustias
ac pericula incidit.

E 4

PYTHI-